

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Plan współpracy rozwojowej w 2026 roku

realizowany ze środków MSZ, środków rezerwy celowej przeznaczonej na współpracę rozwojową,
oraz ze środków innych organów administracji publicznej działających w obszarze współpracy
rozwojowej

Warszawa, grudzień 2025

Spis treści

Wstęp	3
I. Priorytety geograficzne i tematyczne współpracy rozwojowej	4
WYBRANE KRAJE PARTNERSTWA WSCHODNIEGO	5
BLISKI WSCHÓD	8
AFRYKA SUBSAHARYJSKA	11
II. Priorytety przekrojowe polskiej współpracy rozwojowej	13
III. Pomoc humanitarna	14
IV. Edukacja globalna	14
V. Wielostronna współpraca rozwojowa	15
VI. Współpraca z sektorem prywatnym	16
VII. Współpraca z międzynarodowymi instytucjami finansowymi	16
VIII. Spójność polityk na rzecz rozwoju	17
IX. Ocena skuteczności realizacji celów współpracy rozwojowej	17
X. Działania informacyjne	18
XI. Sposoby wdrażania polskiej współpracy rozwojowej	18
A. Działania we współpracy z organami administracji rządowej	18
B. Projekty realizowane za pośrednictwem organizacji pozarządowych, jednostek samorządu terytorialnego, szkół wyższych, instytutów badawczych i Polskiej Akademii Nauk	19
C. Działania realizowane za pośrednictwem Fundacji Solidarności Międzynarodowej ..	20
D. Projekty realizowane za pośrednictwem polskich placówek zagranicznych	20
E. Działania realizowane przez Bank Gospodarstwa Krajowego	20
XII. Środki finansowe przeznaczone na współpracę rozwojową	21

Wstęp

Plan współpracy rozwojowej w 2026 roku jest kontynuacją założeń *Wieloletniego programu współpracy rozwojowej na lata 2021–2030 „Solidarność dla rozwoju”* (dalej jako „Program 2021–2030”). Dokument przygotowano zgodnie z ustawą z dnia 16 września 2011 roku o współpracy rozwojowej (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 525), uwzględniając priorytety polskiej polityki zagranicznej sformułowane w informacji ministra spraw zagranicznych o zadaniach polskiej polityki zagranicznej w 2025 roku. Plan określa kierunki, cele i formy działań współpracy rozwojowej oraz wielkość środków finansowych przeznaczonych na działania pomocowe za pośrednictwem instrumentów współpracy bilateralnej oraz wielostronnej.

W 2026 roku wsparcie Ukrainy pozostanie priorytetem polskiej współpracy rozwojowej i będzie koncentrować się na działaniach, których celem jest odbudowa Ukrainy i pomoc ukraińskiemu społeczeństwu oraz wzmacnianie potencjału ukraińskiej administracji publicznej. Istotną we współpracy z Ukrainą będzie pomoc w implementacji norm i standardów Unii Europejskiej oraz wdrażaniu wybranych reform związanych z przygotowaniem do jej członkostwa w tej organizacji. Kontynuowana będzie także pomoc humanitarna oraz wsparcie psychologiczne dla osób dotkniętych wojną w Ukrainie, w tym pomoc osobom przymusowo przesiedlonym wewnątrz kraju, ich rodzinom oraz dzieciom pokrzywdzonym przez działania wojenne. Szczególnie ważnym zadaniem będzie kontynuacja pomocy udzielanej weteranom i weterankom oraz ich rodzinom, zwłaszcza w przypadkach ochrony ich zdrowia fizycznego i psychicznego.

W związku z wejściem w życie w 2025 r. nowelizacji ustawy o współpracy rozwojowej określającej zasady funkcjonowania Finansowego Instrumentu Współpracy Rozwojowej (FIWR) w Banku Gospodarstwa Krajowego w 2026 r. zaplanowano – z wykorzystaniem FIWR - działań o charakterze finansowym i ekonomicznym częściowo zabezpieczonych gwarancją Unii Europejskiej w ramach unijnego instrumentu wsparcia Ukrainy – Ukraine Facility.

Działania na rzecz odbudowy Ukrainy oraz pomocy ukraińskiemu społeczeństwu wymagają koordynacji i współpracy wielu polskich podmiotów, dlatego będą one realizowane w porozumieniu z powołaną w 2024 roku Radą do spraw Współpracy z Ukrainą.

W 2026 roku kontynuowane będą projekty na rzecz proeuropejskich aspiracji Mołdawii, koncentrujące się na wzmocnieniu kompetencji mołdawskiej administracji publicznej w zakresie przygotowań do negocjacji akcesyjnych, a także wsparcia wdrażania reform wynikających z przygotowań do jej członkostwa w UE. Pomoc Mołdawii dotyczyć będzie także krajowych i lokalnych systemów zarządzania kryzysowego, wspierania społeczności lokalnych oraz przedsiębiorczości.

W związku z pogarszającą się sytuacją humanitarną, zwłaszcza w pobliżu granic Unii Europejskiej, *Plan współpracy rozwojowej w 2026 roku* przewiduje dwojakie możliwości finansowania pomocy humanitarnej. Wsparcie może być prowadzone kanałami dwustronnymi między Polską i beneficjentami jej pomocy i wielostronnymi poprzez współpracę z wyspecjalizowanymi agendami ONZ oraz Międzynarodowym Komitetem Czerwonego Krzyża.

Polska będzie dalej aktywnie angażować się na forum organizacji międzynarodowych, w tym UE, ONZ i OECD, w obszarze współpracy rozwojowej. Priorytetem pozostanie problematyka

budowania odporności państw i społeczeństw poprzez współpracę rozwojową. Polska będzie aktywnym uczestnikiem działań zmierzających do reformy sektora rozwojowego i systemu humanitarnego w ramach szerszej reformy ONZ (UN80).

Wpłaty wielostronne na rzecz organizacji międzynarodowych w 2026 roku będą służyły dalszemu wzmocnieniu pozycji Polski i jej partnerów oraz realizacji priorytetów geograficznych oraz tematycznych polskiej polityki zagranicznej w tym zakresie.

W roku 2026 kwota zostanie przeznaczona na realizację projektów rozwojowych w ramach konkursu „Polska pomoc rozwojowa 2026”. Dodatkowo, alokowana zostanie pula umożliwiająca kontynuację modułowych projektów rozwojowych, które uzyskały dofinansowanie w konkursach rozstrzygniętych w roku 2024. Kontynuowane będą także projekty organów administracji rządowej uruchomione w latach wcześniejszych, finansowane z rezerwy celowej przeznaczonej na współpracę rozwojową. Ponadto, na realizację konkursu humanitarnego zostanie przeznaczone co umożliwi realizację projektów pomocy humanitarnej przez polskie organizacje pozarządowe w krajach ogarniętych kryzysami humanitarnymi.

Załącznik I w dokumencie przedstawia dane szacunkowe na temat wysokości Oficjalnej Pomocy Rozwojowej w 2026 roku oraz zadań zaplanowanych przez organy administracji rządowej. Podział środków w ramach rezerwy celowej został zapisany w **Załączniku II**. W **Załączniku III** wyszczególnione są projekty realizowane jako kolejne moduły inicjatyw wyłonionych do dofinansowania w poprzednich latach. **Załącznik IV** przedstawia ogólną matrycę rezultatów dla całego okresu programowania.

I. Priorytety geograficzne i tematyczne współpracy rozwojowej

Zgodnie z priorytetami tematycznymi wskazanymi w Programie 2021–2030 wdrażane będą cele zrównoważonego rozwoju wyznaczone w Agendzie ONZ 2030: 16. Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje; 4. Dobra jakość edukacji; 8. Wzrost gospodarczy i godna praca; 10. Mniej nierówności, 3. Dobre zdrowie i jakość życia, 6. Czysta woda i warunki sanitarne; 11. Zrównoważone miasta i społeczności oraz 13. Działania w dziedzinie klimatu. Prowadzone działania będą służyły także realizacji celów Agendy ONZ „Kobiety, pokój i bezpieczeństwo”.

Polska pomoc rozwojowa w 2026 roku będzie realizowana na rzecz krajów priorytetowych: Ukrainy, Mołdawii, Palestyny, Libanu, Kenii oraz Tanzanii. Wsparcie rozwojowe dla Etiopii i Senegalu będzie kontynuowane w formie kolejnych modułów projektów dotowanych w ramach konkursu „Polska pomoc 2024”. Rok 2026 będzie ostatnim rokiem wsparcia Etiopii i Senegalu jako krajów priorytetowych *Polskiej pomocy*.

Plan zawiera również informacje na temat wielostronnego wymiaru współpracy rozwojowej Polski, w tym przede wszystkim współpracy rozwojowej w ramach Unii Europejskiej oraz udziału Polski w międzynarodowych agendach pomocowych.

WYBRANE KRAJE PARTNERSTWA WSCHODNIEGO

Ukraina

Kluczowym obszarem polskiej współpracy rozwojowej z Ukrainą w 2026 roku będzie wsparcie odbudowy i modernizacji państwa oraz wdrażania kluczowych reform wynikających z przygotowania do członkostwa w UE, w tym budowa zdolności instytucjonalnych administracji publicznej. Jednocześnie kontynuowane będą działania wspierające ukraińskie instytucje w utrzymaniu i realizacji ich funkcji w warunkach wojny, w tym w zakresie rozwoju systemów zarządzania kryzysowego i zdolności operacyjnych służb reagowania kryzysowego. Wspierane będą działania w kierunku rozminowywania oraz budujące świadomość zagrożeń związanych z zaminowaniem terenów wyzwolonych. Kontynuowane będzie wsparcie dla weteranów i ich rodzin, szczególnie poprzez realizację projektów z zakresu zdrowia psychicznego i rehabilitacji oraz reintegracji społeczno-zawodowej tej grupy.

W 2026 roku działania *Polskiej pomocy* obejmować będą także odbudowę infrastruktury medycznej, wraz z zapewnieniem niezbędnego wyposażenia, które uległo zniszczeniu w wyniku działań wojennych. Realizowane będą również aktywności zwiększające dostęp do opieki psychologicznej. Z uwagi na potrzebę zapewnienia wykwalifikowanych kadr do odbudowy kraju, kontynuowane będzie zaangażowanie w reformę szkolnictwa i szkolenia zawodowego w ramach unijnego programu Skills4Recovery. Działania mające na celu wzmacnianie odporności i ochronę ludności, wsparcie rozwoju przedsiębiorczości a także podniesienie kompetencji ukraińskich samorządów w modernizacji i współpracy międzynarodowej współfinansowane będą ze środków unijnych.

Istotnym aspektem realizacji wszystkich powyższych działań będzie wzmocnienie potencjału administracji na wszystkich szczeblach i pomoc w kluczowych etapach przygotowań do członkostwa w UE, także poprzez realizację projektów współfinansowanych ze środków unijnych, w tym udział w *Ukraine Facility*. Udział w programie *Ukraine2EU* będzie miał na celu przekazanie polskich doświadczeń z procesu akcesji i członkostwa w Unii Europejskiej. Działania na rzecz wzmocnienia ekosystemu innowacji i start-upów w Ukrainie będą realizowane poprzez polski komponent w ramach programu StepIn2EU.

Działania na rzecz wsparcia przedsiębiorczości w wybranych sektorach gospodarczych oraz wzmocnienia kompetencji samorządów i inwestycji komunalnych będą realizowane z wykorzystaniem instrumentów unijnych oraz środków z FIWR zarządzanego przez BGK.

Działania będą realizowane w następujących priorytetach:

1. Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje (CZR 16):
 - a) budowa profesjonalnych, transparentnych, działających dla dobra i bezpieczeństwa publicznego oraz zgodnie z prawem instytucji krajowych i lokalnych, w tym w zakresie kluczowych reform wynikających z przygotowania do członkostwa w UE;
 - b) rozwój krajowych i lokalnych systemów zarządzania kryzysowego, wsparcie zapewnienia ciągłości działania administracji publicznej oraz wzrost zdolności operacyjnych służb reagowania kryzysowego.

Działania służące osiągnięciu rezultatu a) będą realizowane za pośrednictwem organów administracji rządowej, Fundacji Solidarności Międzynarodowej oraz w ramach Akademii Administracji Publicznej PW, natomiast działania służące osiągnięciu rezultatu b) będą realizowane za pośrednictwem organów administracji rządowej, Fundacji Solidarności Międzynarodowej, w ramach projektów wyłonionych w konkursie „Polska pomoc rozwojowa 2026” oraz III modułu projektu wyłonionego w konkursie „Polska pomoc 2024”.

2. Równe szanse – edukacja (CZR 4):

- a) łatwiejszy dostęp do edukacji wyższej dzięki stypendiom i zwolnieniom z kosztów kształcenia;
- b) profesjonalny i efektywny system edukacji i szkoleń zawodowych;

Działania służące osiągnięciu rezultatów a) będą realizowane za pośrednictwem organów administracji rządowej; b) będą realizowane za pośrednictwem Fundacji Solidarności Międzynarodowej.

3. Równe szanse – przedsiębiorczość (CZR 8):

- a) rozwijanie regionalnych i lokalnych strategii rozwojowych skierowanych na zrównoważony wzrost gospodarczy;
- b) rozwój przedsiębiorczości, m.in. poprzez transfer technologii i wiedzy służących innowacyjności gospodarczej;
- c) wsparcie sektora MŚP poprzez niwelowanie ryzyka banków kredytujących sektor.

Działania służące osiągnięciu rezultatów a) będą realizowane za pośrednictwem organów administracji rządowej oraz BGK (blending środków i instrumentów FIWR i Ukraine Facility); b) będą realizowane za pośrednictwem Fundacji Solidarności Międzynarodowej oraz c) będą realizowane przez BGK.

4. Równe szanse – zrównoważone miasta (CZR 11):

- a) efektywność procesów opracowania i wdrażania polityk, programów i instrumentów w zakresie odbudowy, modernizacji i zrównoważonego rozwoju miast i terytoriów;
- b) wsparcie samorządów poprzez rozwój kompetencji i wsparcie inwestycji (pomoc techniczna, granty inwestycyjne oraz instrument gwarancji portfelowej dla banków kredytujących sektor).

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatów będą realizowane: a) za pośrednictwem organów administracji rządowej oraz b) przez BGK.

5. Zdrowie (CZR 3):

- a) poprawa jakości i dostępu do opieki medycznej i psychologicznej, podstawowej i specjalistycznej pomocy medycznej oraz rehabilitacji, zwłaszcza w przypadku weteranów wojennych, a także podnoszenie kwalifikacji personelu medycznego, z uwzględnieniem obsługi specjalistycznego sprzętu;
- b) odbudowa infrastruktury medycznej, zniszczonej w wyniku działań wojennych.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatów będą realizowane w ramach III modułów projektów wyłonionych w konkursie „Polska pomoc 2024” i projektów wyłonionych w konkursie „Polska pomoc rozwojowa 2026” oraz za pośrednictwem Fundacji Solidarności Międzynarodowej.

Mołdawia

Kluczowym obszarem polskiej współpracy rozwojowej z Mołdawią w 2026 roku będzie budowa silnych instytucji oraz pomoc we wdrażaniu reform wynikających z przygotowania do członkostwa w UE, a także rozwój krajowych i lokalnych systemów zarządzania kryzysowego, wspieranie społeczności lokalnych, przedsiębiorczości oraz rozwoju polityki miejskiej.

Wspieranie integracji europejskiej i transformacji państwa mołdawskiego, jak również wzmacnianie jego odporności w obliczu wyzwań politycznych, społecznych i gospodarczych, będą istotnym elementem działań *Polskiej pomocy*. Skoordynowane działania *Polskiej pomocy* na rzecz demokratycznego rozwoju Mołdawii będą wpisywać się w szerszy kontekst wsparcia udzielanego Mołdawii na jej drodze do członkostwa w UE, w tym w ramach Instrumentu na rzecz Reform i Wzrostu dla Republiki Mołdawii.

Działania będą realizowane w następujących priorytetach:

1. Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje (CZR 16):

- a) budowa profesjonalnych, transparentnych, działających dla dobra i bezpieczeństwa publicznego oraz zgodnie z prawem instytucji krajowych i lokalnych, w tym w zakresie kluczowych reform i przygotowań do członkostwa w UE;
- b) rozwój krajowych i lokalnych systemów zarządzania kryzysowego, budowa zdolności administracji publicznej do zapobiegania klęskom żywiołowym i katastrofom wynikającym z działalności człowieka oraz reagowania na ww. klęski i katastrofy, a także wzrost zdolności operacyjnych w tym zakresie.

Działania służące osiągnięciu rezultatów a) będą realizowane za pośrednictwem organów administracji rządowej, w ramach Akademii Administracji Publicznej PW, za pośrednictwem Fundacji Solidarności Międzynarodowej; b) będą realizowane za pośrednictwem organów administracji rządowej oraz Fundacji Solidarności Międzynarodowej.

2. Równe szanse – edukacja (CZR 4):

- a) łatwiejszy dostęp do edukacji wyższej dzięki stypendiom i zwolnieniom z kosztów kształcenia;
- b) profesjonalny i efektywny system edukacji i szkoleń.

Działania służące osiągnięciu rezultatu a) będą realizowane za pośrednictwem organów administracji rządowej; natomiast rezultatu b) w ramach projektów wyłonionych w konkursie „Polska pomoc rozwojowa 2026” oraz we współpracy z UNDP.

3. Równe szanse – przedsiębiorczość (CZR 8):

- a) regionalne i lokalne strategie rozwojowe skierowane na zrównoważony wzrost gospodarczy;
- b) rozwój przedsiębiorczości, m.in. poprzez transfer technologii i wiedzy służących innowacyjności gospodarczej, tworzenie instrumentów finansowych wspierania

przedsiębiorców (poprzez lokalne instytucje rozwoju) oraz inicjatywy mające na celu tworzenie miejsc pracy oraz promocję lokalnych produktów.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatów będą realizowane w ramach projektów wyłonionych w konkursie „Polska pomoc rozwojowa 2026” i III modułów projektów wyłonionych w konkursie „Polska pomoc 2024”, a także przez organy administracji rządowej.

4. Równe szanse – zrównoważone miasta (CZR 11):

poprawa jakości życia mieszkańców miast poprzez rewitalizację przestrzeni miejskich, modernizację usług komunalnych oraz zwiększenie udziału mieszkańców w zarządzaniu przestrzenią miejską.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatu będą realizowane za pośrednictwem organów administracji rządowej.

Wsparcie na rzecz społeczeństwa Białorusi

W 2026 r. kontynuowane będzie wsparcie dla Białorusi w zakresie działań na rzecz społeczeństwa obywatelskiego. Wspierane będą starania o ochronę praw człowieka i przestrzeganie podstawowych wolności. Najważniejszą grupą objętą pomocą będą osoby represjonowane z przyczyn politycznych. Niezmiennie wspierane będą też dążenia do zapewnienia społeczeństwu białoruskiemu dostępu do rzetelnej informacji. Białoruskim studentom i pracownikom naukowym oferowane będą stypendia i zwolnienia z kosztów nauki w Polsce. Studenci zmuszeni z przyczyn politycznych do emigracji będą mogli skorzystać m.in. z oferty Programu stypendialnego im. Konstantego Kalinowskiego.

BLISKI WSCHÓD

Wywołany wojną pomiędzy Izraelem a Hamasem kryzys humanitarny w Strefie Gazy oraz trwający kryzys ekonomiczny w Libanie stanowią istotne wątki związane z prowadzoną współpracą rozwojową na rzecz Palestyny i Libanu. Ważnym czynnikiem dla działań *Polskiej pomocy* w regionie pozostanie sytuacja bezpieczeństwa w regionie Bliskiego Wschodu, a także kwestia przyszłości Strefy Gazy.

W 2026 roku kontynuowana będzie również pomoc dla uchodźców palestyńskich i syryjskich, osób wewnętrznie przesiedlonych oraz przyjmujących społeczności lokalnych w Libanie. Działania podejmowane w ramach *Polskiej pomocy* będą jednym z elementów starań na rzecz stabilizacji i pokoju na Bliskim Wschodzie.

Palestyna

Na Zachodnim Brzegu realizowane będą przede wszystkim projekty rozwojowe wspierające funkcjonowanie palestyńskiego systemu opieki zdrowotnej. Ponadto *Polska pomoc* obejmie rozwój przedsiębiorczości oraz aktywizację zawodową, szczególnie wśród kobiet i osób młodych, a także wesprze redukcję nierówności. Działania podejmowane w ramach III modułów projektów wyłonionych w konkursie w roku 2024 uwzględniać będą pomoc humanitarną.

Działania będą realizowane w następujących priorytetach:

1. Równe szanse – edukacja (CZR 4):

łatwiejszy dostęp do edukacji wyższej dzięki stypendiom i zwolnieniom z kosztów kształcenia.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatu będą realizowane za pośrednictwem organów administracji rządowej.

2. Równe szanse – przedsiębiorczość i godna praca (CZR 8):

rozwój zatrudnienia i przedsiębiorczości, w tym prowadzenia działalności gospodarczej, zwłaszcza wśród kobiet, młodzieży oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, także poprzez zwiększenie dostępu do kształcenia zawodowego, doradztwa zawodowego oraz przekwalifikowania.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatu będą realizowane w ramach konkursu „Polska pomoc rozwojowa 2026”.

3. Redukcja nierówności (CZR 10):

lepszy dostęp do usług społecznych osób z niepełnosprawnością i ze szczególnymi potrzebami, w szczególności w regionach nieurbanizowanych.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatu będą realizowane w ramach konkursu „Polska pomoc rozwojowa 2026”.

4. Zdrowie (CZR 3):

poprawa jakości i dostępu do opieki zdrowotnej oraz rehabilitacji, w tym budowa i modernizacja infrastruktury medycznej, sanitarnej i administracyjnej podmiotów leczniczych oraz podnoszenie kwalifikacji personelu medycznego, z uwzględnieniem obsługi specjalistycznego sprzętu.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatu będą realizowane w ramach III modułów projektów wyłonionych w konkursie „Polska pomoc 2024”.

Liban

Projekty *Polskiej pomocy* w Libanie stanowią odpowiedź RP na kryzys ekonomiczny w tym kraju i wyzwania jakie stoją przed libańskimi władzami w związku z koniecznym procesem reform gospodarczych oraz polityką migracyjną.

Kluczowymi obszarami polskiej współpracy rozwojowej z Libanem w 2026 roku będą: wsparcie działań na rzecz rozwoju systemu edukacji, w tym wyrównywania szans edukacyjnych kobiet i dziewcząt, a także zwiększenie zdolności administracji lokalnej w zakresie reagowania na katastrofy naturalne i rozwój systemów zarządzania kryzysowego. Działania *Polskiej pomocy* będą nakierowane również na poprawę jakości opieki zdrowotnej, m.in. poprzez modernizację infrastruktury medycznej. Ponadto prowadzone będą działania na rzecz zwiększania dostępu do usług energetycznych ze źródeł odnawialnych oraz wzmacniania zrównoważonego gospodarowania zasobami naturalnymi i odpadami.

Działania będą realizowane w następujących priorytetach:

1. Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje (CZR 16):

budowa potencjału administracji publicznej oraz zwiększenie zdolności operacyjnych zwłaszcza w zakresie reagowania na klęski żywiołowe i katastrofy naturalne bądź wynikające z działalności człowieka i zapobiegania im, w tym przez rozwój krajowych i regionalnych systemów zarządzania kryzysowego.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatu będą realizowane w ramach III modułu projektu wyłonionego w konkursie „Polska pomoc 2024” oraz w ramach konkursu „Polska pomoc rozwojowa 2026”, a także za pośrednictwem organów administracji rządowej.

2. Równe szanse – edukacja (CZR 4):

- a) łatwiejszy dostęp do edukacji wyższej dzięki stypendiom i zwolnieniom z kosztów kształcenia;
- b) rozwój systemu edukacji, z uwzględnieniem kształcenia zawodowego i technicznego, w tym wyrównywanie szans edukacyjnych dziewcząt i kobiet oraz osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- c) poprawa stanu infrastruktury placówek edukacyjnych, uwzględniająca potrzeby osób z niepełnosprawnością, w tym poprawa warunków bezpieczeństwa i higieny, dostępu do wody oraz energii elektrycznej (w szczególności z wykorzystaniem źródeł odnawialnych).

Działania służące osiągnięciu rezultatu a) będą realizowane za pośrednictwem organów administracji rządowej, b) będą realizowane w ramach III modułu projektu wyłonionego w konkursie „Polska pomoc 2024” oraz w konkursie „Polska pomoc rozwojowa 2026”, c) będą realizowane w ramach III modułu projektu wyłonionego w konkursie „Polska pomoc 2024” oraz w ramach konkursu „Polska pomoc rozwojowa 2026”, a także za pośrednictwem organów administracji rządowej.

3. Równe szanse – zrównoważone miasta (CZR 11):

poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rewitalizację przestrzeni miejskich, modernizację budynków użyteczności publicznej, szczególnie w zakresie zabezpieczenia przeciwpożarowego i poprawę dostępu do usług komunalnych, a także zwiększenie udziału mieszkańców w zarządzaniu przestrzenią miejską;

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatu będą realizowane za pośrednictwem organów administracji rządowej.

4. Zdrowie (CZR 3):

poprawa jakości i dostępu do opieki zdrowotnej oraz rehabilitacji, w tym budowa i modernizacja infrastruktury medycznej, sanitarnej i administracyjnej podmiotów leczniczych oraz podnoszenie kwalifikacji personelu medycznego, z uwzględnieniem obsługi specjalistycznego sprzętu.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatu będą realizowane za pośrednictwem organów administracji rządowej.

5. Klimat i zasoby naturalne (CZR 13):

bardziej zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi, obniżanie poziomu wytwarzania odpadów oraz zwiększanie efektywności energetycznej, ze szczególnym uwzględnieniem źródeł odnawialnych i technologii energooszczędnych.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatu będą realizowane za pośrednictwem organów administracji rządowej.

AFRYKA SUBSAHARYJSKA

W 2026 r. priorytetowym obszarem polskiej współpracy rozwojowej z krajami Afryki Subsaharyjskiej pozostanie, w zależności od kraju, m.in. wsparcie rozwoju usług społecznych w zakresie edukacji, ochrony zdrowia, zwłaszcza w zakresie poprawy infrastruktury i doposażenia ośrodków zdrowia, podnoszenie kwalifikacji personelu medycznego (w tym w zakresie medycyny ratunkowej), wsparcie opieki położniczej i neonatologicznej, zwalczanie głodu i niedożywienia dzieci. Innym, niemniej istotnym, obszarem współpracy będzie wsparcie w obszarze bezpieczeństwa publicznego poprzez budowę infrastruktury i systemu szkoleń, w tym w szczególności w celu wzmacniania zdolności służb pożarniczych i ratownictwa medycznego.

Kenia

Działania będą realizowane w następujących priorytetach:

1. Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje (CZR 16):

budowa potencjału administracji publicznej oraz zwiększenie zdolności operacyjnych zwłaszcza w zakresie reagowania na klęski żywiołowe i katastrofy naturalne bądź wynikające z działalności człowieka i zapobiegania im, w tym przez rozwój krajowych i regionalnych systemów zarządzania kryzysowego.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatu będą realizowane w ramach III modułu projektu wyłonionego w konkursie „Polska pomoc 2024” oraz za pośrednictwem organów administracji rządowej.

2. Równe szanse – edukacja (CZR 4):

łatwiejszy dostęp do edukacji wyższej dzięki stypendiom i zwolnieniom z kosztów kształcenia.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatu będą realizowane za pośrednictwem organów administracji rządowej.

3. Równe szanse – godna praca i przedsiębiorczość (CZR 8):

rozwój przedsiębiorczości m, in, poprzez tworzenie nowych miejsc pracy oraz poprawę funkcjonowania małych i średnich przedsiębiorstw, zwłaszcza w sektorach rolno-

spożywczym (w tym przetwórstwo i przechowywanie żywności) i turystyki, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji kobiet oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatu będą realizowane w ramach projektów wyłonionych w konkursie „Polska pomoc rozwojowa 2026”.

4. Zdrowie (CZR 3):

- a) poprawa jakości i dostępu do opieki zdrowotnej oraz usług społecznych, w tym budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury medycznej, sanitarnej i administracyjnej podmiotów leczniczych oraz podnoszenie kwalifikacji personelu medycznego, ze szczególnym uwzględnieniem opieki okołoporodowej;
- b) poprawa jakości podstawowej opieki medycznej, w szczególności dla dzieci, kobiet w ciąży i matek karmiących, oraz promocja zdrowego żywienia dzieci.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatów będą realizowane w ramach projektów wyłonionych w konkursie „Polska pomoc rozwojowa 2026”.

Tanzania

Działania będą realizowane w następujących priorytetach:

1. Równe szanse – edukacja (CZR 4):

- a) łatwiejszy dostęp do edukacji wyższej dzięki stypendiom i zwolnieniom z kosztów kształcenia;
- b) rozwój systemu edukacji, z uwzględnieniem kształcenia zawodowego i technicznego, w tym wyrównanie szans edukacyjnych dziewcząt i kobiet oraz osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Działania służące osiągnięciu rezultatu a) będą realizowane za pośrednictwem organów administracji rządowej, a rezultatu b) będą realizowane w ramach III modułu projektu wyłonionego w konkursie „Polska pomoc 2024”.

2. Równe szanse – godna praca i przedsiębiorczość (CZR 8):

rozwój przedsiębiorczości m, in, poprzez tworzenie nowych miejsc pracy oraz poprawę funkcjonowania małych i średnich przedsiębiorstw, zwłaszcza w sektorach rolno-spożywczym (w tym przetwórstwo i przechowywanie żywności) i turystyki, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji kobiet oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatu będą realizowane w ramach projektów wyłonionych w konkursie „Polska pomoc rozwojowa 2026”.

3. Zdrowie (CZR 3):

- a) poprawa jakości i dostępu do opieki zdrowotnej oraz usług społecznych, w tym budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury medycznej, sanitarnej i administracyjnej

podmiotów leczniczych oraz podnoszenie kwalifikacji personelu medycznego, ze szczególnym uwzględnieniem opieki okołoporodowej;

- b) wsparcie podstawowej opieki medycznej, w szczególności dzieci, kobiet w ciąży i matek karmiących, oraz promocja zdrowego żywienia dzieci.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatów będą realizowane w ramach projektów wyłonionych w konkursie „Polska pomoc rozwojowa 2026”.

Rok 2026 będzie ostatnim rokiem wsparcia Etiopii i Senegalu jako krajów priorytetowych *Polskiej pomocy*. Zmiana ich statusu będzie realizowana z troską o realizację istniejących zobowiązań. W roku 2026 wsparcie rozwojowe dla Etiopii i Senegalu skoncentruje się na finansowaniu III modułów projektów wyłonionych w konkursie „Polska pomoc 2024”, wdrażaniu projektów placówek oraz programach stypendialnych.

II. Priorytety przekrojowe polskiej współpracy rozwojowej

Działania rozwojowe powinny uwzględniać priorytety przekrojowe – równość szans kobiet i mężczyzn oraz ochrona klimatu.

Równość szans kobiet i mężczyzn

Przedsięwzięcia finansowane w ramach polskiej współpracy rozwojowej powinny bezpośrednio lub pośrednio przyczyniać się do równego traktowania w miejscu realizacji projektu.

W procesie planowania, implementowania, ewaluacji i raportowania podmioty realizujące działania *Polskiej pomocy* są zobowiązane:

- respektować zasady równych szans i równego traktowania;
- nie dyskryminować z jakiegokolwiek powodu i nie wzmacniać istniejących nierówności;
- identyfikować grupy narażone na prześladowania lub dyskryminację i odpowiadać na zagrożenia;
- uwzględniać sytuację równościową w obszarze interwencji;
- zapewniać równe szanse w angażowanie się kobiet i mężczyzn w realizację działań;
- identyfikować ryzyka prześladowań lub dyskryminacji i im przeciwdziałać.

W kontekście zobowiązań wynikających z Agendy ONZ dotyczącej kobiet, pokoju i bezpieczeństwa, działania realizowane w ramach *Planu współpracy rozwojowej w 2026* będą służyły pomocy i wsparciu kobiet i dziewcząt, w tym w warunkach trwających konfliktów zbrojnych, oraz zapewnieniu im możliwości edukacyjnych oraz pełnego, równego i znaczącego udziału w procesach społeczno -gospodarczych mających miejsce w krajach rozwijających się.

Ochrona klimatu

Zmiany klimatu zostały uznane za jedno z największych zagrożeń dla zrównoważonego rozwoju i skutecznej walki z ubóstwem, a także coraz częściej przyczyniają się do występowania klęsk żywiołowych i kryzysów humanitarnych. Postępujące skutki zmian wpływają na ważne sektory – zdrowie, rolnictwo, produkcję żywności, środowisko, dostęp do wody – pogarszając sytuację życiową milionów osób.

Polska pomoc powinna:

- nie szkodzić środowisku naturalnemu;
- rozpoznawać w zmianach klimatycznych ryzyko dla osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju i przyczynę kryzysów humanitarnych;
- dążyć do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i odpadów związanych z działaniami projektowymi;
- wspierać efektywne funkcjonowanie gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu;
- sprzyjać budowaniu potencjału do wykorzystania odnawialnych źródeł energii, recyklingu oraz adaptacji do zmian klimatu i łagodzeniu ich skutków;
- promować zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi, ochronę bioróżnorodności oraz ekosystemów.

III. Pomoc humanitarna

W 2026 roku Ukraina pozostanie kluczowym państwem objętym pomocą humanitarną. Pomoc humanitarna będzie realizowana również w związku z kryzysami humanitarnymi w regionie Bliskiego Wschodu i Afryki, w szczególności na rzecz Libanu, Syrii, Palestyny i Sudanu. Celem będzie wsparcie osób najbardziej narażonych, w tym dzieci, kobiet i osób z niepełnosprawnościami.

Pomoc humanitarna będzie udzielana za pośrednictwem:

- a) projektów pomocowych polskich organizacji pozarządowych, wyłonionych w konkursie „Pomoc humanitarna 2026”, wspierających społeczności dotknięte kryzysem humanitarnym w Ukrainie i na Bliskim Wschodzie
- b) wpłat do wyspecjalizowanych organizacji międzynarodowych, w szczególności do Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża (ICRC) w ramach Porozumienia o współpracy, Biura Narodów Zjednoczonych ds. Koordynacji Pomocy Humanitarnej (UN OCHA) oraz wyspecjalizowanych agend ONZ;
- c) projektów pomocy bezpośredniej realizowanych przez polskie placówki zagraniczne;
- d) rezerwy na reagowanie w przypadkach nagłych kryzysów humanitarnych i katastrof.

IV. Edukacja globalna

Edukacja globalna to część kształcenia obywatelskiego i wychowania, która uświadamia istnienie zjawisk i współzależności globalnych. Jej głównym celem jest przygotowanie do stawiania czoła wyzwaniom dotyczącym całej ludzkości.

Realizowane w 2026 roku działania będą zgodne z założeniami edukacji globalnej określonymi w Programie 2021–2030 i będą służyły zwiększaniu świadomości opinii publicznej na temat problemów o skali globalnej oraz na temat celów zrównoważonego rozwoju.

W 2026 roku przewiduje się ogłoszenie konkursu „Edukacja globalna 2026”, realizowane będą także trzecie moduły projektów edukacji globalnej wyłonionych w konkursie „Edukacja globalna 2024”.

V. Wielostronna współpraca rozwojowa

W 2026 roku Polska, poprzez zaangażowanie w prace Unii Europejskiej, ONZ, OECD (głównie w ramach Komitetu Pomocy Rozwojowej, DAC) i innych organizacji międzynarodowych, będzie wpływać na uzgadnianie przez te fora priorytety współpracy rozwojowej i realizację działań w poszczególnych obszarach polityki rozwojowej, dbając o zbieżność tych kierunków z priorytetami określonymi w Programie 2021-2030.

Podobnie jak w latach ubiegłych, na forum UE Polska będzie brała aktywny udział w wyznaczaniu kierunków strategicznych unijnej polityki rozwojowej (w tym w ramach Global Gateway), przede wszystkim na posiedzeniach Rady do Spraw Zagranicznych w formacie ministrów ds. rozwoju oraz grup roboczych Rady UE (w tym głównie grupy roboczej ws. polityki rozwojowej i partnerstw międzynarodowych – CODEV-PI, grupy roboczej RELEX-Horizontal questions w odniesieniu do Global Gateway, grupy roboczej ds. humanitarnych COHAFA, grupy roboczej ds. Afryki, Karaibów i Pacyfiku – AKP oraz w programowaniu na forum komitetu Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – Globalna Europa – NDICI-GE). Będzie także uczestniczyć we wdrażaniu działań UE poprzez angażowanie polskich podmiotów w ramach zarządzania pośredniego. Istotnym obszarem zaangażowania Polski na forum UE w 2026 roku będzie udział w pracach nad przyszłymi Wieloletnimi Ramami Finansowymi na lata 2028-2034 w kontekście propozycji nowego instrumentu finansowania działań zewnętrznych, w tym pomocy rozwojowej i humanitarnej „Globalny wymiar Europy”.

Polska będzie kontynuowała realizację priorytetu swojej prezydencji w Radzie UE sprawowanej w I poł. 2025 r. dotyczącego budowania odporności państw i społeczeństw poprzez współpracę rozwojową, w szczególności zwracając uwagę na znaczenie zapewnienia dostępu do opieki zdrowotnej, edukacji, wspierania silnych i odpowiedzialnych instytucji, działań prewencyjnych i zarządzania kryzysowego w państwach partnerskich. Obszarem szczególnego zainteresowania będzie problematyka finansowania rozwoju i wdrażania postanowień międzynarodowej konferencji ONZ w tej sprawie (FfD4).

Elementem aktywności międzynarodowej będzie również zaangażowanie w prace Rady Gospodarczej i Społecznej ONZ w związku z członkostwem Polski w tym gremium w latach 2024–2026.

W 2026 roku większość środków przeznaczonych na współpracę wielostronną zostanie wydatkowana w formie składki do budżetu UE oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFR)¹.

Udział Polski i pozostałych państw członkowskich UE ustala się według aktualnego klucza dochodu narodowego brutto (DNB). Dodatkowo, bazując na tym kluczu, państwa członkowskie, w tym Polska, spłacają od 2024 r. odsetki od pomocy makrofinansowej udzielonej Ukrainie w 2023 roku. Decyzje co do spłaty odsetek po roku 2027 zapadną w trakcie rozpoczętych w lipcu br. negocjacji wieloletnich ram finansowych UE na lata 2028-2034.

Ponadto, środki w ramach współpracy wielostronnej zostaną rozdysponowane na roczne obligatoryjne składki oraz wpłaty dobrowolne, wspierające działania rozwojowe wybranych agend systemu ONZ, organizacji regionalnych i innych organizacji międzynarodowych.

¹ Składka do EFR w 2026 r. wyniesie 14 051 380 EUR.

VI. Współpraca z sektorem prywatnym

MSZ będzie kontynuowało działania na rzecz angażowania sektora prywatnego w ramach współpracy rozwojowej, głównie poprzez współpracę z organizacjami międzynarodowymi (ONZ, UE, bankami wielostronnymi).

Istotnym elementem tych działań będzie rozwijanie współpracy z Programem Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju UNDP na rzecz wsparcia innowacyjności poprzez budowanie zdolności i potencjału przedsiębiorców np. w Ukrainie i Mołdawii z wykorzystaniem potencjału polskich ekspertów.

Współpraca z sektorem prywatnym będzie nakierowana na realizację celów zrównoważonego rozwoju i prowadzona zgodnie z Wytycznymi ONZ dotyczącymi biznesu i praw człowieka oraz Wytycznymi OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych dotyczących odpowiedzialnego prowadzenia działalności biznesowej.

Współpraca z sektorem prywatnym pozostanie jednym z priorytetów działań realizowanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego, który w 2026 r. oferować będzie dłuże instrumenty wsparcia inwestycji w Ukrainie oraz Afryce Subsaharyjskiej. Inwestycje te finansowane będą ze środków BGK wsparte zabezpieczeniem oraz funduszami bezzwrotnymi z UE oraz Finansowego Instrumentu Współpracy Rozwojowej (FIWR).

VII. Współpraca z międzynarodowymi instytucjami finansowymi

Polska będzie kontynuować aktywną współpracę z Międzynarodowymi Bankami Rozwoju (Multilateral development banks, MDB), w tym m.in. Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju, Bankiem Rozwoju Rady Europy, Azjatyckim Bankiem Inwestycji Infrastrukturalnych oraz Grupą Banku Światowego. W 2026 r. rozpocznie się operacjonalizacja 21. Uzupełnienia Funduszy Międzynarodowego Stowarzyszenia Rozwoju (MSR), należącego do Grupy Banku Światowego. Polska, czołowy donator w regionie, będzie popierać działania rozwojowe MSR m.in. w państwach Afryki Subsaharyjskiej i innych państwach priorytetowych Polskiej Pomocy.

Zaangażowanie Polski w działania rozwojowe MDB w skali globalnej zakłada nacisk na obszary i aktywności priorytetowe dla *Polskiej pomocy*, także w odniesieniu do wpływu na podejmowanie decyzji dotyczących polityk tych instytucji oraz projektów realizowanych i finansowanych w poszczególnych krajach. W tym kontekście kluczowa pozostaje aktywność przedstawicieli Polski zasiadających w organach zarządzających MDB, którzy będą dążyć do zwiększania efektywności MDB w odpowiedzi na potrzebę mobilizowania większych funduszy m.in. na rzecz rozwoju i ochrony klimatu. Polska będzie także kontynuować wsparcie na forum MDB dla projektów realizowanych w Ukrainie i w pozostałych państwach Partnerstwa Wschodniego, przyczyniających się do zwiększenia ich stabilności finansowej i wzmocnienia potencjału gospodarczego w tym regionie.

W tym kontekście utrzymywana będzie współpraca z wielostronnymi bankami rozwoju, w szczególności:

- a) w ramach funduszy powierniczych EBOR E5P dla Ukrainy i Mołdawii, realizujących projekty w obszarach tj.: energia odnawialna, efektywność energetyczna, ekologiczny transport publiczny, gospodarka odpadami, system ogrzewania miejskiego i zaopatrzenia w wodę;
- b) w ramach funduszu EBI dla Ukrainy (EU4U). Polska będzie wspierać projekty na rzecz budowania w Ukrainie infrastruktury krytycznej sektora publicznego (np. odbudowa mostów, szpitali, szkół) i inwestycje w odbudowę gospodarczą Ukrainy.

VIII. Spójność polityk na rzecz rozwoju

W 2026 roku w ramach podnoszenia efektywności polskiego systemu współpracy rozwojowej będziemy nadal zwracać uwagę na zapewnianie spójności polityk na rzecz rozwoju (ang. *Policy Coherence for Development, PCD*), tj. opracowanie i realizację polityk w taki sposób, aby uniknąć działań, które negatywnie wpływają na rozwój globalny oraz rozwój państw rozwijających się, w tym państw priorytetowych polskiej współpracy rozwojowej.

Obszarami priorytetowymi podejścia opartego na PCD będzie *upowszechnianie standardów odpowiedzialnego prowadzenia działalności biznesowej w kontekście nowych Wytycznych OECD dotyczących odpowiedzialnego prowadzenia działalności biznesowej i współpracy rozwojowej, których publikacja planowana jest przez OECD w 2026 roku* (instytucją wiodącą jest Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej).

IX. Ocena skuteczności realizacji celów współpracy rozwojowej

Prowadzenie oceny skuteczności realizacji celów polskiej współpracy rozwojowej wynika z ustawy o współpracy rozwojowej. Obowiązek posiadania funkcjonującego systemu ewaluacji i monitorowania nakłada na Polskę również członkostwo w DAC OECD².

Ewaluacja projektów i programów służy gromadzeniu obiektywnych informacji na temat realizowanych inicjatyw rozwojowych, w tym ich spójności i efektywności. Wiedza ta wykorzystywana jest przede wszystkim do zwiększania skuteczności prowadzonych działań, w tym procesów planowania i zarządzania.

W roku 2026 nie planuje się realizacji nowego badania ewaluacyjnego. Przeanalizowane zostaną natomiast wnioski z badań przeprowadzonych w roku 2024 i 2025 pod kątem ich systemowego wykorzystania przy realizacji programu *Polskiej pomocy*. Równolegle kontynuowany będzie monitoring inicjatyw *Polskiej pomocy*, prowadzony przez MSZ. Obserwacje w miejscu realizacji projektów odbędą się przede wszystkim w krajach priorytetowych. Koszty działań monitoringowych zostaną pokryte z budżetu DWR.

² Zob. Review of Poland's Development Co-Operation Policies and Programmes. Peer review report, Paris, 8 November 2023, s.6.

X. Działania informacyjne

Działania informacyjne dotyczące pomocy rozwojowej i humanitarnej będą służyły popularyzacji tematyki rozwojowej, w tym polskiego zaangażowania w pomoc rozwojową i działania humanitarne na świecie.

Do upowszechniania informacji na temat działań rozwojowych, humanitarnych i edukacji globalnej będą wykorzystywane różnorodne środki i formy przekazu medialnego, a w szczególności rządowa strona internetowa www.gov.pl/polskapomoc oraz media społecznościowe MSZ.

Podtrzymana będzie współpraca informacyjno-edukacyjna na forum państw członkowskich UE m.in. z DevCom OECD oraz Global Education Network Europe (GENE).

XI. Sposoby wdrażania polskiej współpracy rozwojowej

A. Działania we współpracy z organami administracji rządowej

Działania realizowane przez organy administracji rządowej mają na celu wzmocnienie relacji dwustronnych Polski z krajami biorcami polskiej pomocy rozwojowej poprzez dzielenie się doświadczeniami w zakresie tworzenia i funkcjonowania nowoczesnych instytucji państwowych. Kluczowymi działaniami będzie wsparcie wybranych krajów Partnerstwa Wschodniego: Ukrainy i Mołdawii, na drodze do członkostwa w Unii Europejskiej.

Projekty organów administracji rządowej będą realizowane przede wszystkim we wskazanych w rozdziale I priorytetach tematycznych, określonych dla poszczególnych krajów priorytetowych, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach – także w innych krajach aktywności *Polskiej pomocy*. Zasady, sposób realizacji projektów określają „Wytyczne dla organów administracji rządowej dotyczące realizacji projektów w ramach polskiej współpracy rozwojowej”.

Załącznik III przedstawia listę projektów administracji rządowej wyłonionych w latach wcześniejszych do realizacji w 2026 r.

Działania rozwojowe organów administracji rządowej będą mogły dotyczyć również wspierania krajów rozwijających się, w tym np. krajów Afryki Północnej, w obszarze zarządzania nieregularną migracją i zwalczaniem przemytu migrantów. Zaangażowanie w obszarze dobrowolnych powrotów i zrównoważonej reintegracji migrantów ma szczególny wymiar w kontekście tworzenia stabilnego sąsiedztwa UE i budowania partnerstw międzynarodowych i będzie mogło być realizowane poprzez współpracę z organizacjami międzynarodowymi (w tym IOM i UNHCR).

Korzystanie instytucji polskiej administracji publicznej z możliwości realizacji programów współpracy rozwojowej UE będzie istotnym elementem maksymalizacji efektów polskich działań pomocowych. MSZ, w ramach obsługi Krajowego Punktu Kontaktowego ds. twinning i TAIEX, będzie kontynuować koordynowanie i wspieranie polskiej administracji w unijnych programach rozwojowych.

Kontynuowana będzie współpraca w ramach międzyresortowego Zespołu do spraw międzyrządowej współpracy kredytowej. MSZ będzie dążyło do wypełniania rekomendacji DAC

OECD dot. niewiązania pomocy, w szczególności dla krajów najłabiej rozwiniętych (LDCs) i wysoko zadłużonych (HIPC).

Akademia Administracji Publicznej Partnerstwa Wschodniego

MSZ we współpracy z Krajową Szkołą Administracji Publicznej im. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego będzie kontynuować szkolenia skierowane do urzędników administracji publicznej państw PW, tj. Armenii, Azerbejdżanu, Mołdawii i Ukrainy w ramach Akademii Administracji Publicznej Partnerstwa Wschodniego (AAPPW).

Program specjalistycznych szkoleń AAPPW obejmuje wykłady i warsztaty prowadzone przez doświadczonych ekspertów i praktyków z Polski. Tematyka szkoleń dotyczy m.in. integracji europejskiej, służby cywilnej, polityki regionalnej i innych zagadnień odpowiadających na zapotrzebowanie krajów partnerskich.

Pomoc stypendialna i koszty kształcenia

Polityka stypendialna pozostaje ważnym instrumentem wspierania rozwoju krajów partnerskich w kontekście wypełniania celów Agendy 2030. Polityka stypendialna przyczynia się do budowania potencjału społeczno-gospodarczego krajów partnerskich, a także wzmocnienia współpracy z Polską.

Ze środków w dyspozycji MSZ będą współfinansowane Program stypendialny im. Stefana Banacha³ realizowany przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej oraz Program Stypendialny Rządu RP im. Konstantego Kalinowskiego realizowany przez Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego oraz finansowane stypendia w Kolegium Europejskim w Natolinie⁴.

B. Projekty realizowane za pośrednictwem organizacji pozarządowych, jednostek samorządu terytorialnego, szkół wyższych, instytutów badawczych i Polskiej Akademii Nauk

Zaangażowanie partnerów społecznych wzmacnia współpracę rozwojową i przyczynia się do zrównoważonego rozwoju społeczno-ekonomicznego krajów partnerskich. Służy wsparciu władz i społeczności regionalnych i lokalnych w okresie transformacji poprzez rozwój społeczeństwa obywatelskiego, wzmacnianie praw człowieka, samorządności oraz podmiotowości grup defaworyzowanych.

³ Oferta w 2026 roku kierowana będzie do następujących krajów: Albania, Angola, Argentyna, Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Bośnia i Hercegowina, Brazylia, Czarnogóra, Filipiny, Gruzja, Indie, Indonezja, Irak, Iran, Jordania, Kazachstan, Kenia, Kosowo, Liban, Macedonia Północna, Meksyk, Mołdawia, Mongolia, Nigeria, Palestyna, Papua Nowa-Gwinea, Peru, Rwanda, Senegal, Serbia, Tanzania, Tunezja, Ukraina, Uzbekistan, Wietnam.

⁴ Na mocy Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o kształceniu obywateli Ukrainy w Kolegium Europejskim w 25 listopada 2009 roku, Ministerstwo Spraw Zagranicznych dofinansuje stypendia dla obywateli Ukrainy. Celem tych działań jest wspieranie dążeń Ukrainy do członkostwa w Unii Europejskiej.

W roku 2026 przewiduje się ogłoszenie konkursów: „Polska pomoc rozwojowa 2026”, „Pomoc humanitarna 2026” oraz „Edukacja globalna 2026”.

W przypadkach pogorszenia się uwarunkowań bezpieczeństwa w krajach partnerskich, będziemy uważnie przyglądać się rozwojowi sytuacji na miejscu i elastycznie reagować na bieżące wydarzenia tak, aby właściwie ukierunkować dalsze działania w ramach Polskiej pomocy. Ministerstwo Spraw Zagranicznych zastrzega możliwość wyłączenia z procedur konkursowych krajów w przypadku szczególnie istotnego pogorszenia sytuacji bezpieczeństwa.

Kontynuowane będą również zadania zaplanowane w ramach trzecich modułów projektów zaakceptowanych w ramach konkursu „Polska pomoc 2024”.

C. Działania realizowane za pośrednictwem Fundacji Solidarności Międzynarodowej

MSZ zleci Fundacji Solidarności Międzynarodowej w 2026 roku zadania z zakresu polskiej współpracy rozwojowej zgodnie z określonym zakresem tematycznym w rozdziale I.

Fundacja, w porozumieniu z MSZ, będzie organizowała misje obserwacyjne wyborów i szkolenia dla obserwatorów w ramach misji obserwacyjnych OBWE/ODHR w krajach Partnerstwa Wschodniego i Azji Centralnej.

D. Projekty realizowane za pośrednictwem polskich placówek zagranicznych

Narzędziem polskiej współpracy rozwojowej są projekty realizowane przez polskie placówki dyplomatyczne w państwach priorytetowych *Polskiej pomocy* oraz w innych krajach wskazanych przez MSZ i znajdujących się na liście beneficjentów oficjalnej pomocy rozwojowej DAC OECD. W krajach rozwijających się projekty placówek winny przyczyniać się do realizacji priorytetów tematycznych polskiej współpracy rozwojowej określonych w Programie 2021-2030. Projekty placówek dyplomatycznych mogą polegać także na udzielaniu pomocy humanitarnej, szczególnie w obszarach: zdrowia i żywienia, schronienia, edukacji i opieki społecznej oraz wody i higieny.

E. Działania realizowane przez Bank Gospodarstwa Krajowego

Ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o zmianie ustawy o współpracy rozwojowej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 525) określiła zasady funkcjonowania w Banku Gospodarstwa Krajowego, Finansowego Instrumentu Współpracy Rozwojowej (FIWR). BGK w ramach Ukraine Facility uzyskał alokację 365 mln EUR gwarancji KE oraz około ok. 80 mln EUR środków bezzwrotnych na granty i pomoc techniczną. FIWR będzie wykorzystywany do współfinansowania uzyskanych z KE instrumentów współpracy rozwojowej, które wdrażane będą w ramach programów wieloletnich w formie między innymi:

- 1) instrumentów zwrotnych: kredytów i pożyczek, gwarancji, wkładów kapitałowych do funduszy inwestycyjnych;

2) bezzwrotnych instrumentów współpracy rozwojowej, w tym pomocy technicznej, dopłaty do kapitału, umorzenia kapitału lub dopłaty do odsetek.

Dodatkowo, w ramach unijnego programu Global Gateway, z wykorzystaniem instrumentu EFSD+, BGK będzie wspierać digitalizację, cyfryzację i cyberbezpieczeństwo w krajach Afryki Subsaharyjskiej w szczególności projekty łączące przedsiębiorczość, budowę kompetencji i zrównoważoną infrastrukturę bazującą na budowie partnerstw publiczno-prywatnych.

XII. Środki finansowe przeznaczone na współpracę rozwojową

Źródłami finansowania polskiej współpracy rozwojowej są budżety organów administracji rządowej i Narodowego Banku Polskiego, środki w ramach Finansowego Instrumentu Współpracy Rozwojowej oraz rezerwa celowa budżetu państwa. Przeznaczenie tych środków zostało przedstawione w Załącznikach I oraz II.

Zgodnie z Programem 2021–2030, polska współpraca rozwojowa realizowana będzie przede wszystkim krajach priorytetowych wskazanych w Planie. Fundusze mogą być również przeznaczone na działania humanitarne w innych państwach oraz na edukację globalną.

Do decydowania o przeniesieniu środków między poszczególnymi działaniami realizowanymi przez MSZ wskazanymi w Załączniku I Planu oraz o finansowaniu dodatkowych inicjatyw z zakresu współpracy rozwojowej uprawniony jest Krajowy Koordynator Współpracy Rozwojowej. Decyzje te nie wymagają modyfikacji Planu współpracy rozwojowej w 2026 roku.